

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscrise
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
redacțiunile Birourilor amatori:
în Viena: M. Duka Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lössner.
Karl. Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. în Ham-
burg: Maroyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
ciă garmond pe o colônă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o
ziă 10 or. sau 30 banf.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
străinătate și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea. Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, eteșic
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 banf. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 98.

Brașov, Miercuri 3 (16) Mai.

1900.

Să se scie odată...

Astăzi am primit amănunte despre cele ce s'au vorbit în Congregația din Lugos cu ocaziunea cunoscutei propunerii a d-lui C. Brediceanu.

Nu vom să ne ocupăm aș de argumentele, ce s'au adus din partea adversarilor în contra amintitei propunerii. Aceste argumente nu sunt nici-decum noue. Ele au fost aduse cu multe variante de repetiție-or spre a scusa procederea ilegală, neconstituțională și despotică a guvernului contra organizației de partid și a întrunirilor noastre.

Ne vom opri pentru aș numai la unele aserțiuni, ce le-a făcut vorbitorul general al Maghiarilor în amintita discuțiune cu privire la starea actuală a poporului nostru și la progresele lui pe terenul instrucțiunii.

Nici aceste aserțiuni nu ne oferă nimic nou, ci conțin veșnicul refren, cu care asupritorii noștri vor să-și spele păcatul de morțe, cel săvârșesc față cu poporul nostru.

De ce vă mai plângeți de asuprire, când vă merge așa de bine, când progresati și în deosebi pe terenul instrucțiunii și cel bisericesc vă bucurați de o autonomie așa de frumoasă etc. etc. — Acesta este refrenul de care vorbim și la care alții mai adaug cu statistica în mână, că Românii au atâtea școle populare și atâtea gimnasil și alte școli cu limba de propunere română, ba mai au și mulțime de institute de banf, înființate și susținute cu propriile lor capitaluri ș. a.

Ce și-ar fi gândit, de pildă, Cehii și totă lumea, care urmăresc aș cu atâtea atențiune luptele lor, decât acum, când cu primirea membrilor delegațiunii la palatul din Buda, Majestatea Sa în loc de a i mulcomi la plângerea lor, că nu li-se restituie dreptul de limbă oficială internă, ce li-s'a luat, asigurându-i, că n'are să se întempe nimic, ce ar pute vătămă poporul lor, — li-ar fi răspuns: n'aveți destule drepturi, nu vă merge destul de bine? n'aveți universitate și școle mai multe câte ca Germanii? n'aveți dietă și guvern provincial boem? Ce vă mai trebuie limbă oficială internă cehică?

Se vor găsi și iscușiți, cari vor observa cu multă înțelepciune, că alta e situația Cehilor și alta a noastră.

Așa o fi, de vom asemăna progresele unora și ale altora. Dér în cestiunea libertății și a drepturilor, de care are lipsă neapărată cri și ce popor pentru a se pute desvolta, a înainta și înflori, cum au lipsă viețuitoarele de aer și de apă, nu pot să fiă situațiuni deosebite. Ceea-ce este necesar pentru un popor, se cere tot așa și pentru celalalt, decât e să ajungă la aceeași țintă de perfecțiune.

N'au fost nici Cehii tot în starea de astăzi. Era un timp, când abia se mai scia de o națiune cehică. Și nici Maghiarii n'au fost tot

asa de imbuibați ca astăzi. Fost'au vremuri, când nici că mai visau de a ajunge vre odată să dispună ei înșiși de destinele acestor țări. Inseși nici Românii nu mai sunt iobagii dinainte de 1848.

E vorba, că fiă-care popor, ca și fiă-care individ, stărue a progresă. Mai mult inseși, fiă-care este în drept a reclama libertatea mișcării și a desvoltării sale. Și ceea ce au făcut și fac Maghiarii și Cehii, vor face și Românii, vor trebui să facă cu necesitate neînălăturabilă, ca să-și potă asigura condițiunile de viață, de care au trebuință aș, ca să se potă susține în concertul poporelor, cu cari trăesc și de cari sunt înconjurați.

Șovinistii maghiari, ca și cei din Caraș-Severin, ar vré să stabilească altă ordine a naturii pentru desvoltarea poporului român, ar vré să-l dedea să mērgă nu înainte, ci îndērēt ca racul, punēndu-i dīlnic nouē stavile în cale și dīcēndu-i mereu: nu veți, că ai destul, ce-ți mai trebuie? Pōte să-ți mai luăm ceva, dēr nu să-ți mai dām, căci prea te-ai rēșfāta!

Astfel a vorbit și inspectorul școlar reg. unguresc în congregația din Lugos dīcēnd, că mama patriā a desmerdat pe Românii cu atāta grijă și ocrotire ce le dā, încāt devin tot mai pretențioși; de o asuprire a lor nici pomenire.

Bine i-a răspuns unul din membrii romāni punēndu-i întrebarea, că de când Ungurii sunt la putere, câte școle a ridicat statul pe sēma Romānilor și arātāndu-i, că progresul, ce l'a făcut poporul român pe terenul instrucțiunii, are să-l mulțāmescă numai și numai vitalității, inteligenții și zelului său neobosit, ērā nu sprījinului unguresc.

Fariseescile și perfidele afirmări, că Românii ar avē să datorēscă progresul lor modest, ce l'au făcut în cei trei-deci de ani din urmā, bunăvoinței guvernelor unguresci, trebuesc combătute la tōte ocaziunile cu cea mai mare energiā prin graiū și în scris, în presa dināuntru și dinafārā, ca să se scie odată pentru tot dēuna, că tot ceea-ce mai posed Românii astăzi în favorul culturii lor naționale, își are rădēcina în periōdele dinainte de înființarea dualismului; și că tot ce s'a făcut la noi de atuncī încōce, s'a făcut numai în continuā luptă cu Ungurii dela putere, cari mereu ni-au pus piedecī și ne-au restrins, chiar cu călcarea legilor aduse de ei la 1868, neconținut în libertatea mișcării noastre de desvoltare.

Să se scie odată urbi et orbi, că bunăvoința guvernelor unguresci nu s'a manifestat până acum, decât într'o succesivă și sistematică despoiare a Romānilor de drepturile lor și că acum tōtā grija celor dela stăpānire se concentrēzā numai și numai în nisuiņa de a i desbrāca și de puținele avantajii, ce le-au căștigat prin forța elementară a desvoltării lor independente de voința și tendința falsilor ocrotitori; — să se

scie, că acesta nisuiņa își află cea mai înaltă expresiune în măsurile de reforme, a căror unică țintă este, scurt și cuprindețor, nivelarea totală prip maghiarisare, tōtā puterea statului fiind pusă în serviciul acestei nisuiņe.

O declarațiā a baronului Bourguignon. Cunōscem declarațiā, ce a făcut'o în ședința ultimă a dietei din Cernăuți deputatul român, părintele arhimandrit Calinescu în numele clubului român dietal. În „Deșteptarea“ din Cernăuți dānd sēmă despre decursul acelei ședințe publică din cuvēt în cuvēt și declarațiā președintelui țării br. Bourguignon privitor la „situațiā schimbată“ în Bucovina. Étā ce a dīs Bourguignon:

„Administrațiā școlară ține cu țăriā la egalā îndreptățire a confesiunilor și națiunilor țării întocmai cum prescrie legea; și astfel va arāta și în viitor aceeași bunăvoință atāt față de Nemți, cât și față de Romāni și Ruteni și va grijii, tot-odată și de celelalte naționalități, mai ales de copiii numēroși ai nației leșese din Bucovina“.

Nu mai atāta a declarat br. Bourguignon. „Deșteptarea“ adaugē: „Judece acum cine cum voescē. Chiar dēcā fie-care din aceste cuvinte ale presidentului ar fi un sōre sīnt de aur, ceea-ce nu-i — căci prea suntem deprinși cu asemeni fāgădueli — totuși prețul păcii prea mic ni-se pare“.

Monarchul și Cehii.

După primirea festivă a delegațiunii austriace la palat, monarchul a ținut cercle. Cu ocaziunea acēsta Majestatea Sa a distins pe cāți-va din delegații cehi vorbind cu ei asupra situațiunii interioare și a atitudinii în „Reichsrath“.

Lui Dr. Pacak i-a dīs monarchul: D-ta ai fost de repetiție-or în delegațiuni. — Dr. Pacak: Da, Majestate, adese-or. — Impēratul: În „Reichsrath“ nu s'a lucrat până acum de astā-datā nimic. — Dr. Pacak: Nu din vina noastră, Majestate; noi am fost forțați în acēstā pozițiā de luptă și a trebuit să luăm lupta nu cu inimă ușorā. Cu tōtā atitudinea, ce o observām de mulți ani, ni-s'a luat pe cale nedreptă dreptul, ce compete și noi trebuie să apārām drepturile poporului nostru. — Impēratul: N'are să se întempe și nu trebuie să se întempe nimic în paguba poporului vostru. Despre acēsta te asigur și voesc, ca în parlament să se lucreze. — Dr. Pacak: Majestate, suntem gata de a lucra, dēr cerem și dreptul nostru; ne adresām la simțul de dreptate al Majestății Vōstre, ca să se restituie dreptul, ce ni-s'a luat și pentru liniștirea spiritelor să fiā introdusă de-ocamdatā limba internă oficială boemă. — Impēratul: Repet, că n'are să se întempe nimic, ce V'ar vātēma.

Cātrā delegatul Kaftan dīse impēratul: Dieta boemā asemenea n'a terminat cu lucrările ei!? — Kaftan: Durere nu, Majestate. Nu i-s'a dat timpul trebuincios pentru acēsta. — Impēratul: Acēsta e fōrte regretabil. — Kaftan: Sesiunea a stat sub presiunea raporturilor politice triste dināuntru. Cutez a adresa aici Majestății Vōstre prea supusa rugare, ca să binevoiți a nu lāsa să fiā vātēmate drepturile poporului boem. Poporul boem a fost totdēuna credincios regelui. — Impēratul: Acuma e

ocaziunea să o dovedēscā. Momentul e fōrte serios.

Cātrā delegatul Dr. Stransky monarchul a exprimat doriņa, ca și în „Reichsrath“ lucrurile să mērgā înainte. Dr. Stransky răspunde: Majestate, nu noi suntem de vinā, dēcā nu ar merge.

Congregația comitatului Caraș-Severin.

(Raport special al „Gazetei Transilvāniei“.)

Lugos, 13 Mai.

Congregațiunea ordinară a comitatului Caraș-Severin s'a ținut în 9 l. c. Ea a fost mai bine cercetată de membrii romāni, ca de altā dată, dēr și cauzele au fost de interese mare și lupta bărbaților noștri demnă. Étā detaliurile pe scurt:

După deschiderea ședinței d-l general în pensiune Grānzenstein propune, ca congregațiunea să-și exprime durerea pentru încetarea din viață a pictorului M. Munkacsy, care ca Ungur a făcut fală nēmului patriei.

Membrul C. Brediceanu acede la propunere, și fiind-cā Munkacsy a fost de origine german, dēr fiu al patriei — să invēțām, ca precum și pe alte terene chiar în câmpul de lupte bărbați ai patriei, deși nemaghiari au făcut fală și au dus la mārīre patria noastră; să invēțām din acest fapt a deschide tuturor filor patriei tōte terenele, ca cu atāt mai sigur să se potă valida ori-ce talent.

Tot d-l C. Brediceanu interpelēzā în cauza inundării „Saliceii“ dintre comunele Hodos, și Boldur și a riului din comuna Bănia, cari regulări de ape de un șir de ani se tot trāgānezā și nu se mai terminā. Dēr inundările din an în an nimicesc tōte sēmēnăturile. — Până când o să mai ținā acēstā stare dāunōsă? Sēu interesul unor proprietari, sēu al unui mare proprietar se pune mai presus decât interesul populațiunii din mai multe comune — și pōte pentru-cā locuitorii comunelor interesate sunt Romāni bāștinași, ēr proprietarii aveniți neromāni. Insistā la încetarea acestei stări de lucruri, căci poporul în desperarea sa abia se mai pōte reținē dela pa-ul de a-și face singur dreptate, decât nu aflā scutire acolo, unde ar trebui să aște.

Vicespanul Fialka răspunde, că regularea „Socăltei“ o vor termina în 30 l. c., ērā despre regularea riului din Bănia se va informa și va dispune tot ce e de lipsă pentru finalizarea cauzei pe lāngā apărarea intereselor locuitorilor din acea comună.

Membrul Dr. Pop interpelēzā în cestiunea, că darea suplētā în diferitele ținături ale comitatului se aruncā și se manipulezā în mod cu totul arbitrar și ilustrează cu exemple concrete colosalele abuzuri comise pe acest teren.

D-l Chovan Zsigmond, preot luteran, interpelēzā și observā la referada inspectoratului școlar, în care se susține, că în școlile noastre confesionale cu prea puțin zel se cultivā limba maghiară; într'o vorbire fōrte favorabilă nouā arātā, căt de injustā este acusa inspectorului, pentru-cā scopul școlilor nu pōte fi exclusiv cel amintit în raport, ci pe lāngā cultivarea la cultivarea intelectuală, în deosebi cultivarea inimei și a bunului simț, cultivarea simțului religios, ceea-ce din școlile de stat e cu totul eschis, punēndu-se pond numai și numai pe invēțarea a cātorva cuvinte maghiare, pe când școlile confesionale de ori-ce confesiune implinesc în mod strălucit misiunea, ce trebuie s'o aibā.

D-l C. Brediceanu desorie cu colorii vii deplorabila stare materială a poporului și reclamā:

a) ca execuțiunile de dare să se sisteze până la tōmnā, fiind-cā banii se capētā cu greu în urmarea relațiunilor estorādinare de desavantagiōse ale prezentului, ēr acum primāvāra populațiunea cu deosebire rurală,

n'are de unde și pe ce câștiga ceva nici chiar pentru acoperirea lipselor casnice;

b) solicită terminarea cât mai grabnică a desființării comuniunilor din fostul confiniu militar, căci după legea nouă de execuție nefiind în cartea funduară repartizată averea a unuia dintre membrii de cătră averea celorlalți din comuniune, chiar și numai pentru datoria unuia dintre membri, se vinde averea tuturor și rămân pe stradă familii întregi.

Cine a adus această lege a deschis ușa cămătarilor și speculanților, ca să se înbogătescă repede, ruinând tot așa de repede poporul dela sate. Aici se vede ce distanță mare este între popor, dorințele și lipsele lui și între legislatorii împuși de guvern din alte părți ale țării, fără simț și nepricepuți, incapabili de a apleca reținerile pentru bunăstarea și întărirea poporului, căci numai așa se poate explica legiferarea de dispozițiuni cu desăvârșire dăunose și nimicitoare pentru popor.

Vorbitorul atrage atențiunea vicecomitetului și aprobat de întreaga congregațiune, cere remediarea acestui rău.

La votarea unui procent (1%) de dare suplitoare pentru îmbunătățirea votărei ofițanților, tot numai vorbitorii partidului nostru național iau parte și anume:

D-l Dr. George Dobrin: În principiu se alătură la propunerea comitetului permanent și e de părere, că pe de o parte munca preste măsură mare și grea, pe de altă parte înprejurarea, că această dotațiune este singurul izvor de trai pentru ofițanți, fiind ați ofiții, nu ca mai înainte „nobile ofițiu”, și fiindcă absorbă toată puterea de muncă și toată activitatea ofițanțului.

Votază însă acest 1% numai pe un timp scurt și face propunerea, ca vicecomitele să recerce guvernul, ca acest 1% de aci înainte să-l acopere tot din visteria statului din motivul, că ați ofițanții municipali sunt aproape exclusiv ofițanți ai statului, statul aruncă din ce în ce tot mai multe sarcini pe umerii lor, pe când afacerile strict municipale sunt disparente față de acestea și nu absorb nici a deca parte din activitatea ofițanțului, care prin nefericita idee a concentrării puterii executive și administrative în mâinile guvernului a devenit adevăratul solav al statului. Deci echitatea pretinde, ca statul să-l doteze în mod convenit.

Tot la această cestiune vorbește și d-l Dr. Isidor Pop, arătând cum ofițanții sistemului de ați caută mai mult numai pentru ochii lumii să lucre, ér nu în merit, sporind numai numărul rezoluțiunilor; deci în mare parte superficialitatea lor proprie, precum și lipsa de cunoșcere a împrejurărilor locale și a cunoșcerii limbei și datinelor e cauza principală a aglomerării lucrului. Numai în speranța, că ofițanții vor pune la inimă aceste obiecțiuni, votază și acel 1% cu amendamentul propus de d-l Dr. George Dobrin.

La propunerea făcută de d-l Coriolan Brediceanu referitoare la revocarea ordinațiilor ministeriale, prin cari s'a desființat partidul nostru național, protonotarul Issekutz, după ce a cetit propunerea în cestiune în întreg cuprinsul ei, dă cetire păreri comitetului permanent, care propune, ca asupra acestei propuneri să se treacă la ordinea zilei din motivul (lui Iancsó—Iszen-

szky) bine cunoscut, că după articolul de lege 44 din 1868 (despre egala îndreptărire a naționalităților) fiă-care cetățen al Ungariei e membru al națiunii indivisibile maghiare, ergo grupări după naționalitate, dela cari sunt eschiși alți cetățeni, cari se țin de acea națiune nu se pot admite.

Propunătorul C. Brediceanu dice: N'am vrut ca prin propunerea mea să provoc o discuțiune asupra politicei naționaliste române și mă mir, că stăpânitorii, prin comitetul permanent, respective prin motivarea propunerei sale, mă provocă la o discuțiune în direcțiunea acésta. Ei bine. Comitetul permanent în loc de a-se ocupa cu cauza, motivul și argumentele înșirate pe lângă propunerea mea, tace, pentru-că nu le pôte infrânge și totuși ca să dică ceva și când nu mai pôte dice nimic dela sine, dă drumul fonografului și din acela audim glasul despotice, scrijitură intolerantă și rezonană ciniică a lui Banffy de tristă memoriă; căci el și sateliții lui așa au resonat, când au fărut prima ordonanță comunicată partidului național român, că-i displăce activitatea aceluia și pe baza acestei ordonanțe au adus a doua ordonanță, prin care au disolvat comitetul și partidul național român și au inventat monstruositatea de transgresiune.

E o stupiditate a trage din § ul 1 al legii de naționalități deducțiunea, că prin crearea națiunii politice maghiare a început dreptul de existență al naționalităților, căci acésta nu e pusă în lege și deca titula și țința legii e egala îndreptărire a naționalităților, atunci serecunosec îndreptățirea naționalităților de-a exista și pe viitor, a căror egalitate o regulăză însași legea pentru viitor.

Când s'au pus la 1848 bazele constituțiunii s'a pucee din principiul, că dela acele straturi ale cetățenilor (nobilimea) până aci singure îndestrate cu drepturi politice, nu ia nimic ca să se dea iobăgimei, până aci lipsită de drepturile politice, ci s'a ridicat la drepturi politice și iobăgiul, cari drepturi le a avut până aci numai nobilimea.

De acest principiu, ca basă a legilor fundamentale, au fost conduși și legislatorii dela anul 1868, când au cerut §. 1 din art. de lege 44 din 1868, voind a ridica și a da naționalităților respective cetățenilor maghiari tot acele drepturi, tot acele favoruri politice, ca și Ungurilor. Așa au raționat Deák și Eötvös la 1868, cărora nu li-a fost cunoscută ideea de stat maghiar, nici maghiarizarea, nici unificarea tuturor popórelor, a diferitelor naționalități. Banffy însă și sateliții lui, cari propagă cel mai cras șovinism și cel mai crudel despotism pentru ideea de stat maghiar unitar, sub care în modul cel mai brutal declară în organul său, că îl înțelege el așa: „Ungaria e un pat, Ungurul e stăpân asupra-i, naționalitățile sunt stelnice, și fiind că nimeni nu lasă bucuros să i-se sugă sângele și să fiă infestat de insectele necurăteniei, bine înțeles, că stăpânul patului, Ungurul, e în legitimă apărare, când fără milă caută să stăpânească stelnicele, naționalitățile!” Pe cel ce est mod rezonéză, cel ce asemenea simțire tiranică profeséză față de concetățenii săi, voi numai de dușman de mörte îl putem ținé, dér de concetățen nu. — Și când D-vóstré Vě identificați cu ideile unui politician halucinator, mă simt dispensat a mai reflecta

la argumentul, pentru care propuneți trecerea la ordinea zilei asupra propunerei mele.

Noi favoruri separate nu așteptăm, dér protestăm în contra măsurilor excepționale luate în contra poporului român și a unicului său partid, și deca mai există în D-vóstré o schinteia de iubire pentru libertățile publice, Vě rog să primiți propunerea mea.

Inspectorul de școle în pensiune Franz Suttag: După terminarea prea frumoșei vorbiri a d-lui Brediceanu, am stat un moment în nedumerire sub impresia adencă, ce a făcut-o acésta, cu atât mai vértos, că față de d-sa întot-déuna de când mi-a fost elev și până acum, am simțit o deosebită simpatia, care acum s'a potențat, căci ved înaintea noastră stând nu un copil blăjin, ci un bărbat erudit, un bărbat cu multă sciință și însuflețire și deca ar exista între noi aceleși relațiuni, i-ași dice: Coriolane, la ce lucru te-ai angajat, las-o mai cu lețea, prea est infocat, și altele. — Ați însă n'o pot face acésta, deci voi căuta să-l conving cu puterea argumentelor.

Căci ce cere d-l Brediceanu în propunerea sa: Nu mai mult decât aceea, ca noi să aderăm și să contribuim, ca din nou să se scótă la viață acel partid, care deja în primul său punct din programul său a pus nimicirea și respective știrbirea integrității statului. Ei, eu la acésta și ca bun patriot nu pot adera, să mă ierte și d-l Brediceanu.

Eu de 50 de ani locuiesc, trăiesc și lucrez aici între Români, véd, că există și prosperéză, cum deci se pot plânge de apăsare? Mama comună îngrijesece de toți deopotrivă.

Tochmai pe terenul instrucțiunii, unde am funcționat aproape întreaga viață, am observat, ce bine le merge, cum progreséză, și m'am convins, că nu există în țera asta lată nici o confesiune, care s'ar bucura de atata libertate, de o autonomie atât de perfectă, ca tocmai biserica și școla românească?! Nu sunt apăsați Români, ci din contra prea desmerdați din partea statului, și de aceea au devenit acum pretențioși fără margine.

Cam în modul acesta rezonéză d-l Suttag, care apoi a mai și insultat și vătămă națiunea română și simțul bun românesc.

Aderă la propunerea comitetului permanent. (Va urma.)

SCIRILE ZILEI.

— 2 (15) Mai.

Alegerile de întregire a reprezentanței comunei Brașov n'au eșit după placul Maghiarilor, deși ei au cucerit de astădată cu totul suburbiul Blumăoa, unde a învins lista maghiară. Comitetul lor a pregătit în secret și cucerirea cercului I electoral (Cetate). Sașii au simțit că li-se prepară o lovitură, s'au unit cu toții și au făcut cele mai mari sforțări de a susține lupta, mai ales după ce, cum înșiși recunosc, în acest cerc alegătorii maghiari

dimpună cu Jidovii, Armenii și partea cea mai mare din Germanii catolici, cari merg solidar cu ei, erau în număr mai mare ca alegătorii Sași.

După cum spune „Kronst. Ztg.” în cercul I s'au dat cu totul 384 voturi. Sașii au votat aproape toți; cu ei au votat și Românii (10—12). La încheierea scrutinului s'a constatat, că Sașii au învins cu 212 voturi contra 172 voturi ale Maghiarilor, Evreilor, Armenilor etc. Foița șovinistă din loc constată cu durere, că și dintre Maghiari s'ar fi aflat de aceia, cari au votat cu Sașii și lauda grozav pe Jidovi, dicend că nu s'a găsit nici măcar unul dintre ei care să fi desertat din tabăra maghiară.

Urgitarea maghiarisărilor de nume.

Noul secretar de stat în ministerul de interne ține să și facă și el „merite patriotice”. După cum anunță foile maghiare d-l Gulner a luat măsuri, ca dela 1 Iunie petițiile celor ce vor să și maghiarizeze numele să fiă esaminate și rezolvate de-o secțiune anume însărcinată cu acésta lucru. Urmarea ar fi, că afacerile de maghiarisarea numelor s'ar rezolva mai repede. Se dau în privința acésta și instrucțiuni, între cari este, ca cei ce vor să și maghiarizeze numele să indice pe plicul ca petiția rugarea lor, pentru-ca petiția să mergă direct la amintita secțiune. — Se vede, că cei din ministerul condus de d-l Szell n'au alt lucru, decât să se ocupe cu maghiarisarea. Nu de gēba ministru președinte și-a înscris în program „edificarea statului național maghiar”.

Deschiderea Sfântului Sinod al României s'a făcut eri dimineța. La órele 10 dimineța s'a oficiat un Te-deum la Mitropolia de cătră I. P. S. Mitropolitul-Primat, în prezența Înălților Prelați și a d-lui Dr. Istrati, ministru cultelor. După terminarea serviciului religios la mitropolia, Înălții Prelați, împreună cu d-l ministru al cultelor, au venit în localul sf. Sinod din curtea bisericii sf. Dumitru. Aci d-l ministru Istrati a dat cetire Mesagiului regal de deschidere a sf. Sinod, apoi d-l ministru plecă. La ședința au luat parte toți Înălții Prelați, afară de I. P. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Iosif Naniescu, care prin o telegramă, adresată sfântului Sinod, anunță, că va sosi poimâne dimineța Joi. Sfântul Sinod a procedat apoi la alegerea comisiunii de petițiuni, a comisiunii pentru luarea socotelilor societății tipografiei, precum și comisiunea pentru cercetarea cărților bisericesci. La órele 12 ședința s'a ridicat, anunțându-se cea viitoare pe Joi, orele 2 după amiază.

Episcopul Majlath în Săcuime, Episcopul rom. cat. Majlath se află actualmente în comitatul Odorheiului. Zilele acéstea a sosit în Odorhei și va petrece în

FOILETONUL „GAZ. TRANS”.

(3)

Naționalism.

— Fine. —

Causa, pentru care social-democrația combate naționalismul, vine mai mult din faptul, că el cade adesea, degeneréză în șovinism. Da, trebuie să recunosem, că pe cât e de nobil și folositor pentru binele omenimii principiul naționalismului, pe atât e de păgăbitor șovinismul; căci el nu-i altceva, decât amorul propriu național dus până la fanaticism. Șovinismul întreține ura între națiuni și nu respectă drepturile la viață ale altor popóre.

Șovinistii sunt egoiști, strimți la minte și mic la suflet; ei nu vor séu nu pot pricepe, că își pôte iubi cine-va națiunea fără a desprețui și dușmăni pe altele, după cum și în societate își poți iubi familia și în același timp să stai în bune relațiuni și cu ceilalți membri ai societății. Alunezarea pe panta șovinismului este o faptă periculoasă pentru o națiune, căci stărnesece la ură și revoltă în contra națiunii șovinite pe toate celelalte naționalități. Că acésta e

adevărat, n'avem, decât a ne arunca ochii spre a vedé, ce se petrece dincolo de Carpați. Nu există nici o ură mai mare și nici o dușmăniă mai aprigă, decât aceea, ce a stărnit în contra sa șovinismul maghiar.

Acești ultra-șovinistii în lăcomia lor de a-și înmulți cu ori-ce preț numărul membrilor săi, uită, că viața națională constituie un drept natural al unui popor, precum și viața individuală un drept natural al omului. Și precum este o crimă monstruoasă a ridica viața unui om, tot asemenea, ba mai monstruos încă, este infama lor încercare de a ridica viața națională a fraților noștri de dincolo.

Și să nu ne acuse cine-va, că tocmai noi, aceștia, cari țipăm așa contra Ungurilor, suntem tot așa de șovinistii față cu porțiunea de Evrei, care ni-i scris s'o avem și noi. Nu. Este o mare deosebire între situația Românilor de peste Carpați și situația Evreilor dela noi, între bașbuzețiile ungureșei și purtarea noastră. Românii de dincolo sunt una din naționalitățile constitutive ale statului poliglot maghiar, ei își au patria lor, Transilvania, pământul lor, în care locuiesc cu vécuri înainte de venirea Ungurilor. Apoi óre tot

asta-i situația Evreilor la noi în țera? Nu, fără indoială. Ei sunt la noi musafiri nechiamați, venetici de eri de alaltăeri, și nu au absolut nici o legătură cu pământul patriei noastre. Nu numai atât, dér altul e scopul Ungurilor și altul al nostru. Ungurii voiesc numai decât să desnaționalizeze pe Români; și când aceștia, basați pe drepturile lor și istorice și naturale, se opun cu toată energia, ei îndreptă contra lor un lanț de persecuții. Dér óre noi așa facem? Umblăm noi cu persecuții contra Evreilor, ca să le luăm naționalitatea și să-i facem Români? Las', că nu se pôte una ca acésta, fiindcă Evreii sunt un popor neasimilabil, dér chiar când s'ar puté, încă n'am voi a o face, căci ar fi ceva barbar și inuman. Noi dér nu căutăm nici-decum a desnaționaliza pe Evrei și deca luăm óre-cari măsuri contra lor — și ce măsuri! — o facem numai și numai pentru a ne apăra existența în contra cutropirii lor. Și eu cred, că nimenea nu ne pôte învinováți de acésta, pentru-că apărarea existenței constituie una din cele mai legitime acțiuni...
*
Astăđi toate popórele, fiă mari, fiă mici, le vedem însuflețite de sentimentul

național și fac din el o cestiune de viață și de mörte. Tóte lucréză pentru întărirea naționalității lor și se simt gata a-și jertfi sângele pentru ea.

Óre drama, ce acum se petrece în Africa sudică, unde Pigmeul luptă cu Titanul, nu-i un splendid exemplu de modul cum scie un popor să și vëndă scump viața când existența sa națională e amenințată cu distrugerea? În unele țări, ca de exemplu în Germania, e atât de înrădăcinat sentimentul național, încât în cazul unui războiu — ferescă Dumneșeu — chiar socialiștii germani ar lupta pentru patriă tot cu aceeași înverșunare, ca cei mai infocați naționaliști.

Deca națiuni mari, cu o poziție sigură pe glob și înaintate în civilizația caută a-și apăra ast-fel existența lor națională, apoi ce trebuie să facem noi, un popor mic, încunjurat de vecini puternici și abia tređit din somnul ignoranței? Noi ar trebui să lucrăm cu o îndoită și întreită stăruință, pentru a ne apăra „țera și nemul”, căci ne aflăm într-o situația din cele mai grele.

Nicolae Apostol.

acel comitat timp de 6 săptămâni, vizitând parohiile. În Cristur, la vorbirea de bine-ventare a fisolgăbirului, episcopul a răspuns, accentuând *necesitatea păcii între confesiuni*.

Brumă. Din Chimitelnicul de Câmpia (lângă M. Ludoș) ni-se scrie, că în noaptea de 12 spre 13 Maiu n. c. după o ploaie cu vânt rece, ce fusese în zilele de mai înainte, a căzut o brumă grosă, ca prin luna lui Noemvre, care a nimicit total legumele (fasolea, cartofii, bostanii, varza seu curechiul); de asemenea a cauzat foarte mari pagube în pomi. Această calamitate a urmat după un timp proverbial de priucios economiei și promițător. — Aceeași seară ni-se comunică și din părțile D.-St. Mărtinului, unde de-așemenea bruma a cauzat mari pagube în pomi și grădinile de legumi.

Și mai mari se vede, că au fost calamitățile în Ungaria. În comitatul *Sároș* a fost înainte o ploaie cu grindină, care a cauzat mari pagube, ér în zilele din urmă un înghet și nimicit nu numai grădinile de pomi, ci și sămănăturile. În comitatul *Sátmarului* de-așemenea a fost înghet, pe alte locuri brumă; cartofii, cucuruzul, viile și pomii au suferit foarte mult. În comitatul *Zemplin* a fost în două rânduri înghet aspru, care a făcut mari pagube în sămănătură, pome etc. În *Zelau* înghetul a păgubit viile, pomii, sămănăturile. În ținutul *Longontului* a nins, apoi a înghetat. Cu deosebire săcăriile au suferit mult. În *Bihar* după cum anunță o seară din Oradea înghetul a pricinuit mari pagube în întreg comitatul, nimiciind în mare parte viile, grădinile etc. Tot atât de triste sunt și raporturile oficiale sosite în privința acestei calamități la ministerul de agricultură.

Pavilionul român la Esposiția din Paris. Lucrările în acest pavilion înainteză grabnic. Restaurantul românesc a și fost inaugurat și pus la dispoziția publicului. El poate revalisa cu stabilimentele de primul ordin în acest gen. Lăutarii vor sosi zilele acestea. Serviciul e compus în majoritate din Români, cari însă cunosc limba franceză. S'a angajat un șef-bucătar fost în serviciul hotelului Rietz și al casei de Mecklemburg. Lumina e instalată, grația mașinelor procurate dela industria germană, deorece mașinile comandate s'au inecat împreună cu vaporul „Poiak”, pe care se aflau. Pavilionul român atrage de pe acum laudele cunoscătorilor și publicului. Juriul Esposiției, în care s'a recunoscut României 14 reprezentanți, începe să funcționeze peste 12 zile și va avé o sesiune de 4 săptămâni. La ministerul domeniilor se și lucrăză la întocmirea listei celor 14 reprezentanți, ținându-se seama de persoanele cari plăcă și ca reprezentanți la diferitele congrese — așa ca să se potă realiza economii.

Licitățiune. Atragem atențiunea publicului asupra licitațiunei, ce se va face poimâne, Joi în 17 Maiu st. n. la locuința lui Gr. Birea (Strada Hirscher Nr. 28). Începutul la 9 ore a. m. La licitația vor fi puse cu deosebire *bijuterii, argintăria* etc.

Emigrări din Rusia. Vaporul „Tambon” al flotei voluntare rusești a trecut prin Bosfor cu 920 de emigranți, cari merg în extremul orient.

Iernă în Transvaal. „Gazeta de Colonia” da câte-va detalii asupra iernei în sudul Africe și asupra influinței, pe care o poate avé asupra armatei englese și asupra mersului operațiunilor. Iernă în sudul Africe începe acuma și ține până în Octomvre. Dina este destul de cald, dér noaptea temperatura se scoboră dedesubtul lui zero. Această pentru platourile mai înalte, dér pe înălțimile munților e mult mai frig. Schimbările de temperatură vor exercita o influență periculoasă asupra Europeanului, care nu dispune de îmbrăcăminte destul de potrivită. Vestmintele de iernă, așa cum se potă în Europa, sunt prea căldurose pentru timpul zilei. Soldatului englez i-ar trebui așa dér o uniformă relativ ușoră pentru zi și o uniformă mult mai grosă pentru noapte. Tote uniforme înse-

nu vor puté opri o mulțime de bóle să se răspândescă într'o proporțiã considerabilă. Nicăi caii nu vor fi scutiți de o mulțime de maladii și se poté prevedé de pe acum, că operațiunile armatelor englese se vor face numai în vecinătatea drumurilor de fier.

Apel la Frați!

Românii din vechiul și istoricul Chior — pătrunși de spiritul timpului și fiind convinși, că numai așa se pot feri pe terenul economic, decât concentrându-și tóte puterile în o societate pe acțiuni se vor ajutara împrumutat, precum au făcut și frații lor din alte părți, — au decis să înființeze un institut de credit și economii sub numele „Chiorana” cu un capital de 100.000 coróne.

Întru realizarea acestui scop suntem sprijiniți de unii dintre cei mai distinși fruntași din învecinatul Sălagiu, cari subscriind prospectele ca fundatori au promis tot ajutorul posibil, atât moral, cât și material.

Acești vrednici bărbați sunt: D-l Georgiu Pop de Băsești, cunoscutul fruntaș al națiunei noastre, care cam de patru decenii a ostent și jertfât mult pentru înaintarea economică și culturală a poporului român în genere, dér mai ales pentru a Românilor din Sălagiu. D-l Andrei Cosma, director executiv al băncii „Silvania”, sub a căruia conducere înțeleptă și conștientă numita bancă a ajuns la o înflorire îmbucurătoare. D-l Dimitriu Suciu, directorul băncii „Sălagiana”, sub a căruia conducere tinăra bancă a luat un avânt mult promițător, precum și alți bărbați fruntași români din sinul clerului și al mirenilor subscriși în prospect și participanți la consfăturile noastre de până acum ținute pentru acest scop.

Terenul pentru proiectata bancă „Chiorana” este foarte avantajos, pentru-că populațiunea din ținutul Chiorului și jur este în preponderanță românească, și așa peste 100.000 Români se pot folosi de favorul proiectatei bănci.

Afară de acestea, Șomcuta-mare, care este menită să fiã sediul „Chioranei”, are o inteligență frumoasă, și este combinațiunea, ca să fie ales de director executiv la înființândă bancă d-l Nicolau Nilvan, advocat în Șomcuta-mare, care ca om de specialitate în afaceri de bancă ne dă tótă garanța atât morală, cât și materială, că înființândă bancă va fi condusă cu destăruțea recerută atât în folosul acționarilor, cât și al poporului avisat de-a se folosi de această bancă.

Lipsa unui astfel de institut în părțile acestea este de mult simțită, pentru-că poporul român în ținutul Chiorului și jur astăzi este necesitat a recurge, pentru a dobândi creditele trebuincioase în economia lor, la bănci străine, de unde pentru depărtarea locului contractările împrumuturilor se fac cu multe spese și pierdere de timp, ba în unele locuri ómenii noștri sunt chiar și sicanati.

Cum-că nu s'a înființat mai de mult o astfel de bancă în Șomcuta-mare nu atât lipsei de energiã se poté atribui, ci mai ales lipsei de solidaritate, care, har Domnului, acum se manifestă într'o măsură îmbucurătoare.

Inițiatorii și fundatorii subscriși în prospecte în conferența ținută la 16 April 1900 în Șomcuta-mare, pentru de-a propaga idea înființării unui institut de credit și economii în Șomcuta-mare și pentru promovarea realizării acestui scop, au ales un comit executiv.

Din încredințarea acestui comitet executiv noi subscriși cu tot respectul rugăm pe toți Români, cari potă la inimă prosperarea și înaintarea poporului pe terenul economic și cultural, să binevoescă a ne ajutara la ajungerea scopului nostru subscriind acțiuni cât de numérose, cu atât mai vârtos, că ar fi de dorit, ca capitalul social să se ridice la suma de 200.000 coróne.

Cótele subscribe și banii colectați în înțelesul prospectului, precum este scris pe dosul aceluia, sunt a se trimite de-a

dreptul institutului de credit și economii „Silvania” în Șimleul Silvaniei (Szilágy Somlyó).

Putem asigura pe tott acei prea Stimatți frați, cari vor subscrie acțiuni la „Chiorana”, că în mână bune și sigure își vor depune o parte din capitalele și totodată vor promova și o cauză salutară demnă de îmbrățișat din partea fiș-cărui Român bine simțitor.

Șomcuta mare, 10 Maiu n. 1900.

Ioan Serb,
președinte.

Victor Nilvan,
notar.

Războiul din Africa sudică.

Roberts a ocupat așa-dér Kroonstadt, care după Bloemfontein era a doua capitală a statului liber Oranje.

Prin ocupațiunea această Burii au fost restrinși la un teritoriu de apărare diu ce în ce mai redus și deja Burii oranjienți încep să-și piérdă speranța la o mântuire a cauzei lor.

Cauza pentru care Burii s'au retras dela Kroonstadt, fără de-a sta față cu Englesii, nu se cunóșce încă. Se lanséază părerea, că Burii voesc prin tactica această să atragă și amăgescă pe Roberts a pătrunde tot mai adânc spre granița Transvaalului și a i tăia în urmă linia de comunicațiã cu centrul țării, de unde își susține armata cu cele trebuincioase.

Nu trebuie să se uite însă, că ocuparea orașului Kroonstadt încă nu însemnéază și cucerirea întregului stat Oranje. Orî cât s'ar lăuda Roberts cu isprăvile, ce le face, el n'a pus încă piciorul în Transvaal și numai după-ace va fi făcut această și după-ace va fi subjugat și această republică, se poté díce, că războiul s'a sfârșit. Când și cum va urma acel moment mare, nimeni nu poté prevedé cu siguranță.

După cum arătăm mai jos, Englesii ca să ajungă la Kroonstadt au trebuit să jertfescă 70.000 de ómeni. Câți ómeni va mai jertfi Anglia până să pună mâna pe Pretoria și Transvaal? Etã o întrebare, la care de sigur se gândesc și Anglia, dér acum n'are încătrău, trebuie să mérégă înainte, căci așa vor miniștri și capitaliștii aurofobi.

O telegramă sosită în urmă spune, că înainte de-a părăsi Kroonstadt președintele Steyn a proclamat ca sediu al guvernului său orașul Lindley. Generalii Botha și de Wett s'au dus cu Burii transvaalienți.

*

Fóia oficială a guvernului engles „Cape Times” din Capland, publică nisece date nimitore despre pierderile Englesilor în timp de 7 luni, de când Anglia se războiesce cu Burii. Datele acestea n'ar fi de cređut, decât ele n'ar fi publicate chiar într'o fóia oficială engleză.

Statistica de mai jos arată pierderile Englesilor numai până la jumătatea lunii Februarie și ele sunt următoarele:

Numérul prizonierilor 3000; morți în urma bólelor 4000; căduți în lupte 14,450; jertfe ale nenorocirilor: 100 și răniți 43,350. În total 64,900 ómeni.

Numita fóie observă, că la acest număr oribil trebuie să se mai adangă încă pierderile dela Koodoosrand și Rondavalsdrift, unde au căduț peste tot 5700 ómeni. Astfel pierderile totale ale Englesilor sunt de 70,600 ómeni.

NECROLOG. Ecaterina Paguba născ. Bocșan, soția d-lui Vasiliu Pagubă, jude de trib. r., a răposat la Arad în 10 Maiu n. c. în anul al 50-lea al vieții și 32-lea al căsătoriei. Înmormântarea s'a făcut Sâmbătă, în 12 Maiu n. Pe răposata o jălesc intristatul său tată cu fiica sa Hortensia născ. Suciu și fiul Virgil; Moise Bocșan protopopul Aradului cu soția sa Iuliana n. Rocoșin ca părinți; Dr. I. Suciu adv. ca ginere Teod. Ceonțea prof., G. I. Lazariu adv. și Stefan Abrudan jude r. ca cumnați, apoi frați, surori și numéroși nepoți. Fia-i țerina ușoră!

ULTIME SCIRI.

Londra, 14 Maiu. Roberts a arestat în Kroonstad mulțime de străini. Statul Oranje nu va mai continua războiul.

Kroonstad, 14 Maiu. Burii s'au retras la riul Vaal.

Odesa, 14 Maiu. Vaporul „Osmania” s'a cufundat aproape de Odessa; s'au inecat 100 persoane.

Literatură.

Din „*Noua Revistă Română*” pentru politică, literatură, știință și artă, a apărut Nr. 9 dela 1 Maiu cu următorul cuprins:

* * * — Vechile partide și noile grupări politice II. Partidul conservator. — V. R. Piekarsky, Universitățile populare. I. Aureliu Candrea: Elementele române în limbile slavice; Okonski: — El și Ea. (nuvelă). Zamfir C. Arbore: Românii, întemeiatorii ai civilizațiunii în Rusia. — Colonel P. V. Năsturel: Contribuțiunile la Istoria Bucureștilor; C. Crupenski: „Amintirile” Regelui României.

I. A. Candrea-Hecht: Cours complet de grammaire roumaine: C. Xenii: Opiniunea publică; Stefan Braborescu: Din romanul unei vieți (nuvele); Simeon Fl. Marian: Poesii populare despre Avram Iancu.

O privire asupra literaturii ruse din secolul al nou-șpe decelea. de Gh. Madan. — Aprecierile presei străine asupra pescărilor. — Viitorul Ungariei pe temeiul unei noue plasări naționale. — Pictorul Munkacsy. — Procesele „Tribunei” pentru Avram Iancu. — O nouă crisă.

Profil bizantin (poesie) de D. Karr. — Circumstanțe atenuate, de I. D. Manolache. — Lume și poet (poesie) de Ioan Scurtu. — Lori (poesie) de Eug. Ștefănescu. — Cuvinte din popor (vorba „Te deș”) de C. I. V. Severin. — Tristia (poesie) de Dumitru Țimiraș. — Liane (poesie) de A. Zamfirescu.

DE VĂZUT.

Spiritul reginei decapitate. Foile engleze se ocupă mult toamai acum un cas mistic, ce s'a petrecut în palatul fostului rege engles Henric VIII. Un tiner pictor s'a dus la palatul „Hampton Court”, ca să ia o copii de pe unul din covórele ce împodobesc un coridor. Lucrarea lui însă a fost conturbată de un cas extraordinar, despre care el povestesc următoarele:

Pe covor apără de-odată o mână fină femeiescă, care se mișca încóce și încolo, făcând să-i strălucescă inelele scumpe de pe degete. Peste câte-va minute mâna dispără. Pictorul credea, că închipuirea i-a jucat o festă și nu s'a mai ocupat cu această arătare. Mult mai mare i-a fost a doua și spaima, când mâna inelată apără éráși pe covor. Acum s'a convins, că nu mai are de a face o'un joc al închipuirii. El o și luă la fugă de pe coridor, apoi vizită pe pasnicul bătrău al palatului și i-a istorisit cazul. Bătrănul clătină din cap zimbînd și díse:

— Sciu, sciu. A fost mâna Caterinei Howard, Nenorocita regină, pe care bărbatul său Henric VIII o decapitase, nu se poté liniști în mormânt. Spiritul ei apare adeseori aici și umblă tot-déuna prin acel coridor. Une-ori se aude aici vaete, încât îți sleiesc sângele în vine. În camera de lângă coridor a fost alectă arestată regina nefericită, înainte de ce tiranicul ei bărbat ar fi dus-o în Tower. Odată i s'a dat prilej de a fugi prin coridor spre capelă, unde regele înghenunchiã înaintea Madonei. Ea voi să cadă înaintea regelui că să-i cêră grațiã. În capelă însă n'a putut ajunge, de-orece o ajunsă străjile la ușă și o tirină éráși în arest. Țipetele ei le auđia și regele, dér nu s'a mișcat, ci își continuă rugăciunea. Regina, care încurcând fú decapitată, n'are liniște în mormânt. De atunci spiritul ei umblă în continuu prin coridor spre capelă, de unde însă se reintórce țipând.

Așa a povestit pasnicul palatului, ér în Londra se discută acum în tóte cercurile cazul acesta mistic, spre bucuria spiritiștilor.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

O carte valoroasă, scrisă de d-l Ioan Popea, profesor la școlile române din Brașov. Cartea este intitulată: „Caractere morale, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“.

Dieta populară, cunoscută și mult folosită scriere populară a d-lui medic Simeon Stoica, cu privire la modul de viață a țeranului român, se vinde cu prețul scăzut dela 160 bani la 1 corodă plus porto.

O carte de legi. „Amicul Poporului“ îndreptar în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român de Titu Vuiculescu, pretor în Peleca maghiară.

Vinuri din pome, de Grinorie Halin, prof. la școala agronomică din Cernăuți. Este o carte de 96 pagini, în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurite pome; cari pome sunt mai bune pentru facerea vinului și cum este a-se manipula vinul pentru a avea gust bun etc.

Scrieri economice.

Tot dela Tipografia „A. Mureșianu“ se mai pot procura și exemplare din partea I a Manualului: „Agrologia sau „Agricultura generală“, 524 pag. à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 bani) — și partea II, „Fitotehnia“ sau cultura specială a plantelor cu 611 pag. și 202 figuri. Prețul 8 (cor., cu posta rec. 8 cor. 50 bani).

Pentru economii de vite este de neprețuit folos mare și valorosul op Zootehnia sau cultura generală și specială a vitelor, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară din București (Herăstrău). Deși am anunțat încă de astătomn aparițiunea acestui prețios op, el n'a străbătut până acum în părțile de dincoace de Carpați. Ați însă se găsească în deposit la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și se poate trimite imediat ori cui îl cere. „Zootehnia“ este partea a treia din „Manual de agricultură“ al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreciat din partea întregii prese române și premiat și din partea Academiei Române.

„Cartea Plugarilor“ sau povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, crescerea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. Tractată despre legumărit, gunoiu, lucrarea pământului, sămănături, vierit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, găitelor etc. Un exemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Acastă carte a eșit numai acum de sub tipar.

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Constantin Dimian, preot în Brețcu. O carte de 164 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Însoțirile de credit împreunate cu însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptari etc. Îndreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțiri, de F. W. Raiffeissen. Edițiunea a V-a. Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Cele mai de lipsă cunoscute despre Legea veterinară — o carte foarte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului. Conține 134 pag. format mare și costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Cartea stuparilor sătenii de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului. Prețul 40 cr. trimis francoat.

Grădina de legume, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu e de cel mai mare folos practic și, pe cât seim, în literatura noastră de dincoace e singura scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vivia, sau Biserica din Cartagine, narațiune istorică, tradusă din italianesce de Dr. Iuliu Dragoș, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

Preotul din Noieni, narațiune istorică din veacul nostru, scrisă de Arghirobarbu. Acastă interesantă narațiune privește evenimente din 1848—49. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Din frumoșele Balade populare culese de d-l Avram Corcea, preot gr. or. român în Ceșteii (Bănat), se pot căpăta exemplare și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov cu prețul de 80 cr. (cu posta 85 cr.) Conține următoarele balade: Roman Voinicul; Toma Alimoz; Stoican; Dămean și Sila; Turcul și scru-sa; Voichița; Iancu Sibiancu și Ana; Ioneasa cărciumăreasa; Mărza; Iovan bolnavul; Mortea voinicului; Novăcescii; Gruia lui Novac; Novac și Dăviș; Novac și Zina; Turcul și Novăcescii; Novac vinde pe Gruia; Gruia lui Novac și Zina; Gruia lui Novac și șerpele. — Fiă-care dintre aceste balade se estind pe câte 5—6 și mai multe pagine.

În editura librăriei Ciurou, Brașov, au apărut: „Cântecul lui Adam când l'a scos afară din raiu și alte versuri frumoșe păstrate din bătrâni și acum pentru întâia dată date în tipar“. Prețul 12 cr. — Altă carte: „Infocata și nenorocita dragoste a lui Filarot și Antusei“, povestire în versuri păstrată din bătrâni. Prețul 12 cr. seu 24 bani (cu posta 29 bani).

Bursa de București

din 9 Maiu n. 1900.

Table with columns: Valori, Do-bandă, Scad. cup., Cu banii gata. Rows include Renta amortisabilă, Oblig. de Stat, Banca Rom., Banca Națion., Banca agricola, Dacia-România, Naționala de asig., Soc. bazalt artif., Soc. rom. de constr., Soc. rom. de hârtie, Patria Soc. de asig., Soc. rom. de petrol, Soc. de fur. militare, Bistrița soc. p. f. hârtii, Societ. p. constr. de Tramays, Fabricile Unite de gazose.

Scompturi:

Table with columns: Banca nat. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de depuner, Loudra, Viena, Paris, Petersburg, Berlin, Belgia, Elveția.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Maiu 1900.

Table with columns: Bancnota rom. Cump., Argint român. Cump., Napoleond'ori. Cump., Galbeni Cump., Ruble Rusesci Cump., Mărci germane Cump., Lire turcesci Cump., Scris. fonic. Albina.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Maiu 1900.

Table with columns: Renta ung. de aur, Renta de corone ung., Impr. căil. fer. ung. în aur, Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis., Bonuri rurale ungare, Bonuri rurale croate-slavone, Impr. ung. cu premii, Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin, Renta de argint austr., Renta de hârtie austr., Renta de aur austr., Losuri din 1860, Acții de-ale Băncei austro-ungară, Acții de-ale Băncei ung. de credit, Acții de-ale Băncei austr. de credit, Napoleond'ori, Mărci imperiale, London vista, Paris vista, Rente de corone austr., Note italiene.

Nr. 5381—1900.

Publicațiune.

Representanța orașenescă din Brașov a decis în ședința ei din 26 Aprilie a. c. părăsirea scaldii din Zizin aparținătoare ei astfel, ca obiectele de clădire orașenesci din Zizin să nu se restabileze și prin urmare și saisonul de scaldă din Zizin dela anul 1900 începând nu se va mai deschide, ceea-ce se aduce prin acăsta la cunoștința publică.

Brașov, 7 Maiu 1900.

955,2—2

Maģistratul orașenesc.

Nr. 3821—1900.

not.

Publicațiune.

Spre scopul asigurării lucrărilor de edificat recerute la hotelul comunal din Zărnesci, se va ține pe basa decisului Representanței Comunale din Zărnesci în 19 Maiu 1900 înainte de prânț la 11 ore în cancelaria primăriei comunale o pertractare scripturistica de oferte și verbală.

Lucrările de predat sunt:

- 1. Lucrările de beton cor. 2255.82 fl.
2. Lucrările de vâpsitorii 854.44 „
3. Figuri teracotice 500.— „
4. Lucrările de zugravii 1067.08 „

Lucrările se dau numai singuraticilor antreprenori în grupe separate.

Ofertele scripturistice provădute cu timbru de 50 cr. și cu vadiu de 5% din suma de spese preliminată pentru respectiva grupă de lucrări, se pot ascerne la primăria Comunală până la 19 Maiu st. n. la 11 ore a. m.

Condițiunile referitoare la licitare precum și prețurile lucrărilor preliminate se pot vedé în orele oficiose în cancelaria primăriei comunale.

Zărnesci, în 2 Maiu st. n. 1900.

Primăria comunala:

Voda, notar.

B. Meșianu, primar.

(2—2).

Pentru o Fabrică mai mare se caută un Corespondent harnic,

condițiunile: să fie creștin de 25 ani, neșurat, să cunoască pe deplin limba germană și română în scris și vorbire, să fie versat în științele comerciale, stenographie, se aibă scrisore frumoșă, dispoziția la muncă, diligență și capabilitate de a lucra independent.

Prospect, ca mai târziu se și voiageze.

Oferte detaliate cu fotografie și copie după testimonii sunt a se adresa sub „F. H. 3524“ la

Haasenstein & Vogler in Viena.

956.(1—2)

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1900.

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Budapesta la Brașov: I. Tr. acc. peste Arad la ora 5-7 m. dim. II. Trenul de persoane la ora 8 dim. III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m. IV. Trenul mixt la ora 10-25 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul mixt, la ora 6-58 min. dim. (care circula numai Vinerea dela Predeal). II. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m. III. Trenul mixt, la ora 9-27 min. p. m. (din Maiu 15—15 Sept.) IV. Trenul accelerat, la ora 10-14 m. séra. V. Tren de pers. la ora 2-10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia și în toate sêrbătorile).

Dela Kezd-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8-25 m. dim. (are legătură cu St-Georgi, Ciuc-Sereda și Ciuc-Gyimes). II. Trenul de pers. la ora 1-51 m. p. m. III. Trenul mixt, la ora 6-48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Sereda). IV. Tr. mixt, la ora 10-4 m. séra (dela Sf. George, în Iul. 1—15 Sept. în toate sêrbătorile).

Dela Zărnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 7-2 min. dim. II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m. III. Tr. mixt, la ora 8-18 min. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim. II. Trenul de pers. la ora 1-51 m. p. m. III. Trenul mixt la ora 6-48 min. séra IV. Tr. mixt la ora 10-04 min. séra (din Palanca dela Iul. 1—15 Sept. în toate sêrbătorile).

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-8 min. dim. II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m. III. Trenul de pers. la ora 7-48 min. séra. IV. Tr. acc. la ora 10-26 min. séra. (Arad)

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 3-55 m. dim. II. Trenul mixt la orele 11 a. m. III. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu). IV. Tr. acc. la ora 5-14 m. dim. (dela Arad).

Dela Brașov la Kezd-Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad, Ciuc-Szereda, la ora 3-20 min. nóptea. I. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m. III. Trenul de pers. la ora 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Cluc-Szereda).

Dela Brașov la Zărnesci (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min. a. m. II. Trenul mixt la ora 5-26 min. p. m. III. Tr. mixt, la ora 9-30 min. séra.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m. III. Trenul de pers. la ora 3-15 min. p. m.